

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Семинар

Међукултурне компетенције

Пиреј, 8 – 12. октобар 2018.

Организатор и реализатор IDEС, Пиреј

Међукултурне компетенције

Идентитет и култура

Култура

- ▶ Скуп правила, обичаја и начина понашања, као и уметничких, религијских и интелектуалних поступака и манифестација који карактеришу неку групу или друштво, на основу којих се разликују од других група или друштава.

На семинару

- ▶ у ширем смислу
  - регије
  - нације
  - религије

Идентитет и култура

Култура

- ▶ Скуп правила, обичаја и начина понашања, као и уметничких, религијских и интелектуалних поступака и манифестација који карактеришу неку групу или друштво, на основу којих се разликују од других група или друштава.

Примена

- ▶ у ужем смислу
  - породица
  - основна школа
  - непосредно окружење

Идентитет и култура

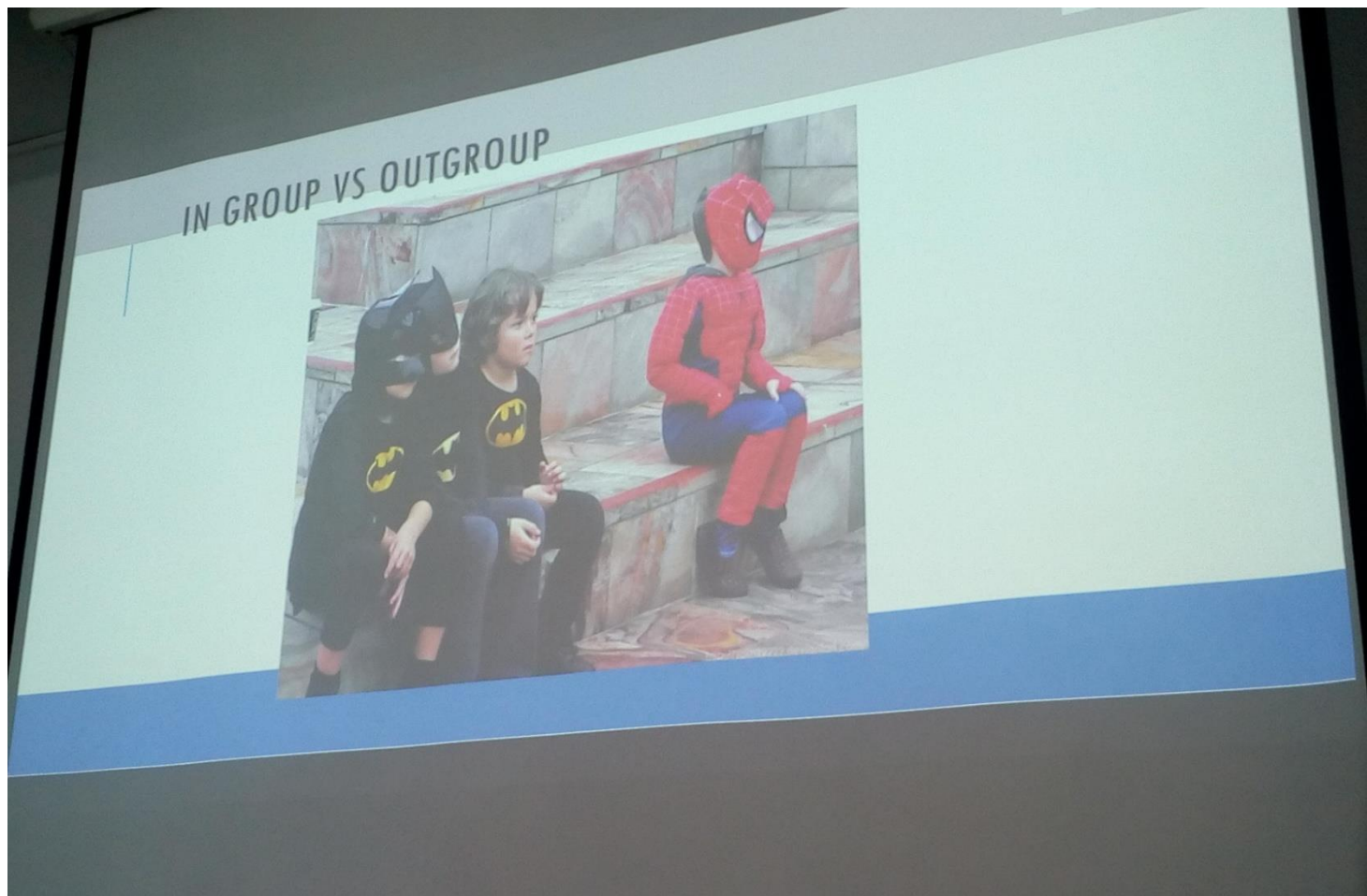
Примена

- ▶ Ученици из других држава – мигранти
- ▶ Ученици из других делова Србије – интерни мигранти
- ▶ Ученици из “специфичних” породица (друштвени статус, економски статус, структура породица)
- ▶ Сви ученици

Друштвени идентитет

- ▶ Потреба за припадношћу је основна
- ▶ Појединац је део групе, друшта
- ▶ ин-група
- ▶ аут-група

Друштвени идентитет

► Ин-група и аут-група

Стереотипи

Стереотип

- ▶ Ментална шема која организује знања или опажања у вези са одређеном категоријом

Предрасуде

Предрасуда

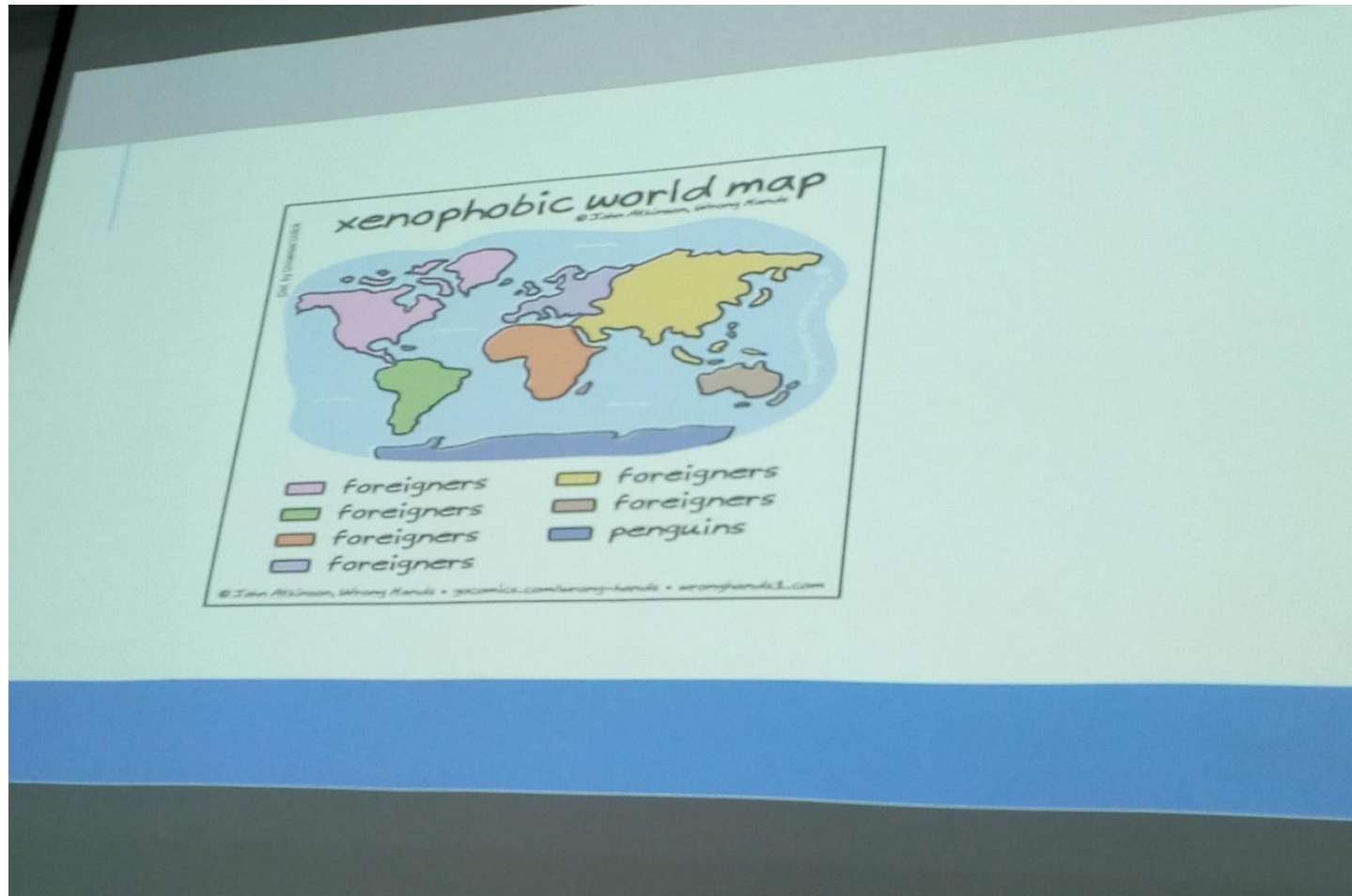
- ▶ Суђење унапред или ирационална генерализација која се односи на целу категорију људи
- ▶ Лични став који се не заснива ни на ваљаном искуству нити на разуму

Дискриминација

Дискриминација

- ▶ Неправедно поступање или понашање према појединим категоријама људи

Ксенофобија

► Светска мапа ксенофобије

Ксенофобија

- ▶ Страх или мржња према странцима или непознатим људима
- ▶ Плашити се или мрзети друге расе и културе

Ксенофобија и расизам

- ▶ Ксенофобија $\neq$ расизам
- ▶ Расизам – дискриминација заснована на расној / етничкој припадности

Миграције

- ▶ Премештање појединца или групе у географском простору са циљем трајне или привремене промене места живљења
- ▶ Емиграција
- ▶ Имиграција

Миграције

Разлози

- ▶ Глобализација
- ▶ Безбедност
- ▶ Запослење
- ▶ Климатски услови
- ▶ Приступ друштвеним сервисима

Мигранти

Врсте миграната

- ▶ Економски мигранти
- ▶ Избеглице

Мигранти

Проблеми

- ▶ Опасности при мигрирању
- ▶ Запошљавање; врсте послова
- ▶ Трговина људима

Трговина људима

- ▶ ЗЛОЧИН
- ▶ ГОТОВО свака земља је обухваћена
- ▶ 3. најисплатљивији илегални извор прихода
- ▶ угрожене обе врсте миграната

Правна регулатива

- ▶ Правила за имигранте у Европској унији – заједнички оквир
- ▶ Европска конвенција о људским правима
- ▶ Директива 2000/43/ЕС
- ▶ Директива 2000/78/ЕС
- ▶ Европска декларација против нелегалне трговине мигрантима

Културни шок

- ▶ Културни шок – осећање које људи имају при сусрету са новим окружењем и боравку у новом окружењу
- ▶ Веома лично искуство
- ▶ Утиче на људе на различите начине

Културни шок

Фазе

1. Медени месец
2. Дезорјентисаност
3. Ментална изолација
4. Прилагођавање/интеграција
5. Двокултурност

Међукултурне компетенције

- ▶ способност за ефикасну комуникацију
- ▶ осећајност
- ▶ изостанак стереотипа и предрасуда
- ▶ радозналост
- ▶ емпатију

Међукултурне компетенције

Карактеристике

- ▶ знање
- ▶ вештине
- ▶ ставови

Културална разноликост

- ▶ Културална разноликост = мултикултуралност

Мултикултуралност:

- ▶ Систем веровања и понашања који препознаје и поштује начин живота свих различитих група у друштву, прихвата и цени њихове друштвено-културалне разлике

Комуникација

- ▶ Једносменрна
- ▶ Двосмерна

- ▶ Вербална
- ▶ Невербална

Комуникација

Предлози за успешнију комуникацију

- ▶ Разговарати са ученицима, постављати питања, пружити могућност да причају
- ▶ Обратити пажњу на вербалну комуникацију
- ▶ Обратити пажњу на невербалну комуникацију
- ▶ Издвојити време за квалитетан разговор
- ▶ Служати пажљиво шта ученик говори
- ▶ Климати главом да бисмо потврдили да разумемо поруку

Комуникација

Предлози за успешнију комуникацију

- ▶ Постављати питања да би се разјаснило оно што није довољно јасно
- ▶ Бележити кључне речи
- ▶ Слушати цео смисао, као и осећање које стоји у позадини
- ▶ Покажите да сте разумели целу поруку
- ▶ Контролишите разумевање – поновите својим речима
- ▶ Посматрајте проблеме из “другог угла”

Комуникација

Предлози за успешнију комуникацију

- ▶ Не доносите нагле закључке
- ▶ Не планирајте одговоре док још увек слушате саговорника
- ▶ Држите своје мишљење на дистанци
- ▶ Никада немојте имати предрасуде према саговорнику
- ▶ Будите концентрисани
- ▶ Приметите начин на који се саговорник изражава – модулацију, израз лица, гестикулацију, говор тела

Говор тела

- ▶ Невербални облик комуникације
- ▶ Управљање: свесно, несвесно и подсвесно
- ▶ Појачати свесно упављање

Говор тела

Културолошке разлике у говору тела

- ▶ Гестови рукама
- ▶ Контакт очима
- ▶ Удаљеност од саговорника
- ▶ Начин поздрављања

Говор тела

UK & USA = O.K.

JAPAN = MONEY

RUSSIA = ZERO

BRAZIL = INSULT

► Гестови рукама

Говор тела

► Гестови рукама

Говор тела

► Поздрављање

Говор тела

► Поздрављање

Говор тела

Успешнија невербална комуникација са људима из других култура

- ▶ Користите гестове “отвореним рукама”
- ▶ Проверите шта најчесталији гестови значе
- ▶ Упознајте правила у погледу додиривања
- ▶ Не користите руке сувише експресивно
- ▶ Заузмите положај тела који је конзервативан

Конфликти

- ▶ Разлог конфликта – неспоразума, а не другачије мишљење
- ▶ Позитивно – решење је синтеза различитих мишљења

Конфликти

Фактори који могу утицати на насртак конфликта

- ▶ Намера једне стране да профитира на рачун друге
- ▶ Разлика у моћи две стране
- ▶ Недостатак времена
- ▶ Спољашњи фактори (бука, осветљење, ...)

Стратегије за решавање проблема

- ▶ *Вин – вин* (оба учесника конфликта су задовољна решењем)
- ▶ *Вин – луз* (један учесник је задовољна решењем, други није)
- ▶ *Луз – луз* (оба учесника су незадовољна решењем)

Решавање проблема

- ▶ Без обзира на врсту проблема, треба наћи задовољавајуће решење
- ▶ Не постоји јединствено и најбоље решење

Решавање проблема

Кораци

- ▶ Формулација
- ▶ Разматрање
- ▶ Имплементација

Управљање међукултурним конфликтима

Помоћ ученицима за поштивање и прихватање различитости

- ▶ Објасните да разлике нису лоша ствар
- ▶ Прихватити разлике
- ▶ Користите разлике као прилику за учење
- ▶ Дајте ученицима прилику да истражују о другим културама
- ▶ Преобликујте и објасните на позитиван начин

Управљање међукултурним конфликтима

Карактеристике добрих односа међу ученицима

- ▶ сарадња
- ▶ комуникација
- ▶ толеранција
- ▶ позитиван емоционални израз
- ▶ решавање конфликта

Управљање међукултурним конфликтима

Разлози конфликта међу ученицима

- 1) Такмичарска атмосфера
- 2) Нетолерантно окружење
- 3) Лоша комуникација
- 4) Неадекватно изражавање емоција
- 5) Недостатак вештина за решавање конфликта

Управљање међукултурним конфликтима

Разлози конфликта међу ученицима

- 6) Неадекватно изражавање емоција
- 7) Недостатак вештина за решавање конфликта
- 8) Злоупотреба надмоћи од стране лидера

Управљање међукултурним конфликтима

Наставници треба да избегавају:

- ▶ фрустрирање ученика нереалним очекивањима
- ▶ управљање одељењем уз коришћење нефлексибилних правила
- ▶ прекомерно и ауторитарно коришћење моћи
- ▶ успостављање атмосфере страха и неповерења

Управљање међукултурним конфликтима

Подстицање атмосфере за превенцију конфликта у школи

- ▶ Поставити границе
- ▶ Одредити правила коегзистенције
- ▶ Одржавати однос емпатије и поверења
- ▶ Учити ученике реципрочном односу (посебно
узајамног поштовања)
- ▶ Упознајте правила /размишљања ученика
- ▶ Учите подгрупе

Управљање међукултурним конфликтима

Подстицање атмосфере за превенцију конфликта у учионици

- ▶ Учити ученике реципрочном односу (посебно
узајамног поштовања)
- ▶ Упознајте правила /размишљања ученика
- ▶ Учите подгрупе

Управљање међукултурним конфликтима

Правила

- ▶ фер
- ▶ доследна
- ▶ свима позната

Управљање међукултурним конфликтима

Правила

- ▶ Написана у позитивном облику
- ▶ Поставити на зид, лепо урамљена
- ▶ Објаснити логику која стоји иза правила

Нови ученици у школи

Words of
WELCOME
for our
STUDENTS

#1stDayAug23

Нови ученици у школи

Потребе нових ученика

- 1) да верују да су у безбедном окружењу
- 2) да осећају да неко брине о њима
- 3) да осете да припадају негде
- 4) да се интегришу у нову културу (упознају обичаје, науче језик)
- 5) да науче градиво наставних предмета

Нови ученици у школи

Наставници треба да

- ▶ поуче „домаће“ ученике о тешкоћама кроз које пролазе нови ученици
- ▶ подстакну ученике на пријатељско понашање, без дискриминације
- ▶ објасне термине: култура, друштвени идентитет, ксенофобија, расизам и друго

Посета школи за мигранте

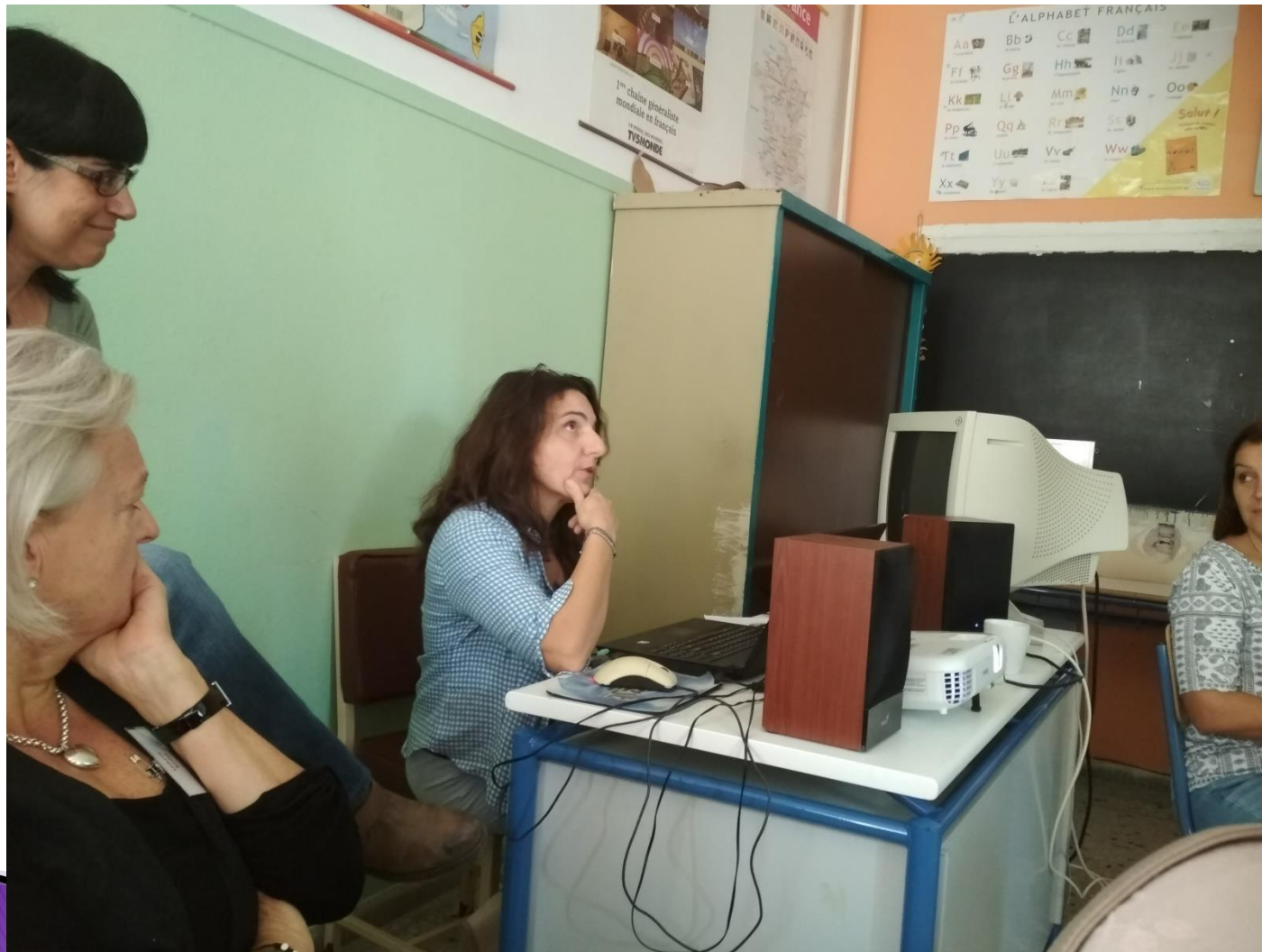
Посета школи за мигранте

Посета школи за мигранте

Посета школи за мигранте

Посета школи за мигранте

Πосета школи за мигранте

Закључак

- ▶ Лоше понашање – последица културе (средине, обичаја)
- ▶ Уздржати се од негативног критиковања
- ▶ Постављати питања и слушати

Литература са семинара

- ▶ Оригинална скрипта
- ▶ Превод скрипте
- ▶ Додатни материјал
  - приче / примери
  - тестови
  - дефиниције /описи
- ▶ Превод додатног материјала

Линкови

- ▶ <https://www.youtube.com/watch?v=jD8tjhVO1Tc>
- ▶ <https://www.youtube.com/watch?v=dfccrwUIROU>
- ▶ <https://www.youtube.com/watch?v=B81J2GeeJEg>
- ▶ <https://www.youtube.com/watch?v=XAzMtuv5tTE&feature=youtu.be>

- ▶ <https://www.youtube.com/watch?v=QRZPw-9sJtQ>
- ▶ <https://www.youtube.com/watch?v=tkpUyB2xgTM>

Коришћена литература

- ▶ Скрипта са семинара „Међукултурне компетенције“, аутор Бети Агелетаки за компанију „Ајдек“.
- ▶ Клајн, И. Шипка, М. (2012). *Велики речник страних речи и израза*. Нови Сад: Прометеј.
- ▶ Kultura. (2010). U V.Ančić (ur.), *Velika opšta ilustrovana enciklopedija Larousse* (Vol.3). Beograd: Mono i Manjana.
- ▶ Predrasuda. (2010). U V.Ančić (ur.), *Velika opšta ilustrovana enciklopedija Larousse* (Vol.4). Beograd: Mono i Manjana.
- ▶ Vulfolk, A., Hјuz, M. & Volkap, V. (2014). *Psihologija u obrazovanju*. 1. Beograd: Clio.

Међукултурне компетенције

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union